

3.

tanegység

Bolondóra és hangzavar

2 × 45 perces szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra
(magyar, dráma, kreatív szövegalkotás)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Lackfi János: *Bolondóra*
Varga Katalin:
Az ellentétes eszű robot
Bertóti Johanna:
Állati hangzavar

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Internet, projektor,
hangfal

 Füzet, írólap, író-
és rajzeszköz

ÉVFOLYAM

2. osztály

Gyakran érezzük úgy, hogy egy visszájára fordult, összezavart világban élünk, és hogy jó lenne a dolgokat helyükre tenni. Költőink, meseíróink ezt a zavart mutatják meg játékosan a verseikben, meséikben, így derűsen, félelem nélkül nézhetünk szembe a problémával. A gyerekek észlelését, gondolkodását, probléma-érzékenységét fejlesztő mozgásos, dramatikus és nyelvi játékokon, feladatokon keresztül próbáljuk helyreállítani a fejekben a felfordult világot.

Áttekintő vázlat

3.1 Fordított világban	45 perc
3.1a Indulj vissza	15 perc
3.1b Bolondóra	10 perc
3.1c Kelekótya robot	20 perc
3.2 Zavar a hangok közt	45 perc
3.2a Kelekótya bemutató	10 perc
3.2b Állati hangzavar	15 perc
3.2c Az állati hangzavar meséje	20 perc
Összesen:	2 × 45 perc

Mozgásmegfigyeléssel és nagymozgásokkal kezdjük az órát, amihez megfelelő hely kell, szükség esetén a terem átrendezése. Ne féljünk a csoportmunkától és a szóbeli mesealkotástól sem, készüljünk fel a moderátori jelenlétre, a szövegalkotás rugalmas mederben tartására!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A fordított mozgás és időrend, visszafelé következtetés, ellentétképzés felismerése és játéka irodalmi szövegeken keresztül.

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Fordított világban

3.1a Indulj vissza

Mutassuk be a gyerekeknek az *Indulj vissza* című kisfilmet, amelyen minden mozgás visszafelé történik (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Mi a furcsa a mozgásokban? Mi az, ami megfordult? (Útirány, mozdulatsor, idő.) Próbáljunk mi is visszafelé, hátrafelé lépdelni! Előbb csak nyugodtan, lassan. Aztán sietősebben.

JEGYZETEIM

Alkossunk egy nagy kört, és álljunk a kör mentén menetirányba! Induljunk el lassan hátrafelé! Figyelni kell egymásra, hogy együtt haladjunk. Ha lassú léptekkel sikerül a mozgás, gyorsabbra is vehetjük a tempót.

Figyeljük meg ugyanezt egy mutatós fallórán! Forgassuk lassan visszafelé a mutatókat! Időnként megállhatunk, és leolvashatjuk az időt.

Forgassuk vissza az időt a következő nyelvi játékkal is! Írjuk be (vagy mondjuk ki) a korábbi, megelőző cselekvést!

_____ a mosdóba → megmosom a fogam (bemegeyek)

_____ a csapot → folyik a víz (megnyitom)

_____ a szemetet → kiöntöm a kukába (kiviszem)

_____ a zöldséget → főzök belőle levest (megpucolom)

3.1b Bolondóra

Olvassuk el [Lackfi János Bolondóra](#) című versét! Hogyan bolondult meg a versóra? Mi történik a versben?

Alakítsuk át úgy a verset, hogy a helyes időt mutassa! Milyen szavak kerülhetnek az üres helyekre? (Zárójelben adunk egy megoldást.)

A csap vizet _____, (ad)
a csengő csöngetést,
kémény füstöt _____, (ont)
almát _____ a kés. (vág, hámoz, szeletel)

Agyag _____ a cserép, (volt)
fenyőfa a tető,
_____ (párologva jut)
az égbe az eső.

3.1c Kelekótya robot

A gyerekek kis csoportokban olvassák el [Varga Katalin Az ellentétes eszű robot](#) című meséjét, és állapítsák meg a robot működésének módját! Keressék meg az okát is, hogy miért működik így!

Majd képzeljenek el egy jelenetet a robottal, és játsszák is el! A jelenetben felhasználhatják a mese elemeit, de tovább is alakíthatják a mesét. Kitalálhatnak teljesen új helyzetet, utasításokat és cselekvéseket.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Film megtekintése, fordítva történő mozgások megfigyelése

Járáspróbák hátrafelé
Óramutatók mozgatása visszafelé

Fordított következtetés:
előzmény felismerése
Vers olvasása, értelmezése

Szövegtranszformáció:
versóra kiigazítása

Csoportmunka: mese olvasása, értelmezése, feldolgozása szituációs játékkal, előadás

10
perc

20
perc

JEGYZETEIM

A csoportok párhuzamosan dolgoznak. Óra végén vagy a következő óra elején a vállalkozó csoportok bemutathatják jeleneteiket a többieknek. (Akinek van kedve, a szünetben gyakorolhat, készülhet a bemutatóra.)

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A zavart most a hangok cseréje okozza, minden állat más hangon szólal meg, amit próbálunk helyrehozni nyelvi és mesei szinten is.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Szituációs játékok
előadása
Címmagyarázat, beszélgetés
Vers olvasása, értelmezése, korrekciója
Mesei értelmezés, megoldáskeresés: szóbeli szövegalkotás (egyéni, páros, csoport- vagy közös munka)
(Otthoni választható meseírás vagy rajzolás)

3.2 Zavar a hangok közt

45
perc

3.2a Kelekótya bemutató

Az előző órán készült, de be nem mutatott jelenetek közül óra elején megnézhetünk néhányat.

10
perc

Vedd figyelembe!

Ha nem marad jelenet vagy nincs vállalkozó, ezt az órarászót nyugodtan átléphetjük. Ebben az esetben több idő marad az óra második részében a szövegalkotásra.

3.2b Állati hangzavar

Ha ezt halljátok: állati hangzavar, mire gondoltok? Mit jelent?

Ha egy versnek vagy mesének ez a címe, miről szólhat? Hallgassuk meg a gyerekek ötleteit!

Játsszuk is el: mindenki válasszon egy állathangot, és egyszerre szólaltassuk meg!

15
perc

Igen ám, de a hangzavar mást is jelenthet. Olvassuk el [Bertóti Johanna Állati hangzavar](#) című versét, és fejtsük meg, itt mit jelent!

Javasolt olvasási mód: az önként vállalkozó gyerekek olvassák versszakonként a verset.

Mi történt a versben? Hogyan zavarodtak össze a hangok? Ki tudnánk-e javítani? Olvassa el mindenki némán a verset, aztán próbálja javítani a hangokat, hangadást jelentő (hangutánzó) szavakat!

Most olvassuk fel versszakonként helyes hangokkal a verset! Szintén a vállalkozó gyerekek olvassanak, a saját megoldásuk szerint! (Nem baj, ha nem rímelnek a sorok.) Például:

A csibe csipog,
vijjog a héja,
a kakas kukorékol,
remeg taréja,

JEGYZETEIM

3.2c Az állati hangzavar meséje

20
perc

Képzeld el, hogy az *Állati hangzavar* című vers egy megzavarodott mesevilágról ad hírt. Vajon mi történhetett a mesében, hogy minden állat más hangon szólal meg? És hogyan változhat vissza az állatok hangja? Milyen csoda vagy mesei történés adhatja vissza az állatok saját hangját?

A mesealkotást végezhetik a gyerekek egyénileg, párban vagy kis csoportban, de alakíthatjuk a mesét közösen, közös megbeszélés alapján is. Nem kell leírni, hiszen az hosszadalmas, és nem érünk a végére. A szóbeli mesealkotás könnyebben belendül, és érdekes megoldásokat hozhat.

Ha van rá idő, és külön-külön dolgoztak a gyerekek, a végén összefoglalhatják páran a saját meséjük lényegét.

Variáció

Szabadon választott otthoni munka lehet leírni a mesét vagy megrajzolni egy-két jelenetét.

